

Društvo za zaščito konj in ostalih živali, Šercerjeva 9, 3320 Velenje

ID za DDV SI88831515, matična številka 4040562000

Poslovne enote:

RC Petra, Orova vas 4, 3313 Polzela, 040 229 993, mail: info@dzk.si, TRR odprt pri Banki Koper št.:

SI56 1010-0005 0589 375

CKPP Alisa, Praprotna polica, 4207 Cerklje na Gorenjskem, 041 677 792, mail: ckppalisa@dzk.si

TRR: odprt pri Unicredit bank SI56 2900 0005 1231 280

Posvet s področja varstva živali 16.1.2023 – pripombe, spremembe, dopolnitve, težave, rešitve

Rejne živali

I. ZAKONODAJA

Če hočemo karkoli spremeniti in izboljšati na področju zaščite živali, še posebej rejnih živali, je potrebno najprej spremeniti sedanje zakone, pravilnike in odredbe.

1. Zakon o inšpekcijskem nadzoru - Odškodninska odgovornost inšpektorjev

Nekoliko paradoksalno se sliši razpravljati o odškodninski odgovornosti inšpektorjev, saj so prav oni tisti, ki iščejo nepravilnosti in izrekajo globe inšpekcijskim zavezancem, kar pomeni, da bi morali biti sami zgled pravnega in zakonitega ravnanja. Praksa žal ni povsem taka, saj se pojavlja veliko nepravilnosti tako v dejanjih, kot tudi v opustitvah ravnanj inšpektorjev. Odškodninska odgovornost inšpektorjev ima svojo podlago že v Ustavi RS [1]. 26. člen Ustave RS

2. Zakon o javnih uslužbencih

Glede odškodninske odgovornosti inšpektorjev moramo nadalje upoštevati tudi Zakon o javnih uslužbencih in sicer v poglavju o odškodninski odgovornosti. V skladu s tem zakonom je javni uslužbenec (inšpektor) odškodninsko odgovoren za škodo, ki jo protipravno povzroči delodajalcu pri delu ali v zvezi z delom naklepno ali iz hude malomarnosti.

Za škodo, ki jo na delu ali v zvezi z delom protipravno povzroči javni uslužbenec tretji osebi, je nasproti tej osebi odškodninsko odgovoren delodajalec, v tem primeru država.

3. Zakon o inšpekcijskem nadzoru

Določila Zakona o inšpekcijskem nadzoru (ZIN)[2] glede odškodninske odgovornosti inšpektorjev v ničemer bistveno ne odstopajo od ZJU. Zakon tako med drugim določa, da Republika Slovenija oziroma samoupravna lokalna skupnost odgovarja za premoženjsko škodo, ki je bila zavezancu ali drugi osebi povzročena s protipravnim dejanjem ali opustitvijo dejanja inšpektorja pri izvajanju nalog inšpekcijskega nadzora.

V tem primeru ima Republika Slovenija oziroma samoupravna lokalna skupnost nasproti inšpektorju regresni zahtevek, če je bila škoda povzročena naklepno ali iz hude malomarnosti.

Zavezanec ali tretja oseba pa lahko zahtevata povračilo škode neposredno od inšpektorja le v primeru, ko je škoda nastala zaradi kaznivega dejanja inšpektorja.

To pomeni, da oškodovanec nima že avtomatično pravice vložiti odškodninski zahtevek neposredno zoper inšpektorja, če meni, da mu je zaradi nezakonitega ravnanja takega inšpektorja nastala škoda, saj bo sodišče tak zahtevek zavrnilo, če se bo izkazalo, da

premoženjska škoda ni nastala kot posledica kaznivega dejanja inšpektorja (ampak denimo »zgolj« kot posledica njegovega malomarnega ravnanja).

V takem primeru mora oškodovanec najprej vložiti odškodninski zahtevek zoper državo, ki pa bo imela, v primeru, če se bo izkazalo, da je odškodninski zahtevek utemeljen, in pod dodatnim pogojem, če se bo izkazalo, da je bila škoda povzročena naklepno, ali iz hude malomarnosti, regresni zahtevek 3. zoper inšpektorja.

Izrecno bi želela poudariti, da se odškodninska odgovornost inšpektorjev (in države) presoja po splošnih (civilnopravnih) pravilih o odškodninski odgovornosti, kar pomeni, da morajo biti za odškodninsko odgovornost podani vsi elementi tako imenovanega odškodninskega delikta, ki morajo biti podani kumulativno, torej vsi skupaj – to pa so:

1.) škoda mora izvirati iz nedopustnega ravnanja (ali opustitve)

2.) škoda mora nastati,

3.) ugotovljena mora biti vzročna zveza med nedopustnim ravnanjem in nastalo škodo in

4.) ugotovljena mora biti odgovornost povzročitelja škode.

Kadar ni podan le eden izmed zgoraj naštetih elementov civilnega delikta, sodišče ni dolžno raziskovati obstoja ostalih elementov, ampak mora tožbeni zahtevek za povrnitev škode zavrni.

Pooblastila, zadolžitve in omejitve inšpektorjevega dela, katerih kršitve lahko v nekaterih primerih vodijo do odškodninske odgovornosti inšpektorjev, so vsebovane v številnih določbah ZIN[3]., vendar pa morajo biti za inšpektorjevo odgovornost izpolnjeni vsi elementi odškodninskega delikta, ki sem jih navedla zgoraj, saj v nasprotnem primeru njegova odgovornost ni podana. 37. člen ZIN, 15, 16 in 17. člen ZIN
- vir in povzetek iz FinD-info mag. Boštjan J.Turk

Zaključek

Obvezno je potrebno spremeniti in dopolniti Zakon o javnih uslužbencih in Zakon o inšpekcijskem nadzoru, kjer je potrebno vnesti spremembe, ki določajo **osebno** materialno, kazensko, odškodninsko in disciplinsko odgovornost inšpektorjev, saj s sedanjim zakonom inšpektor dejansko ne odgovarja za svoje napake, malomarnost in opustitev dela, ampak zanj odgovarja država in še to le v primeru, da so izpolnjeni vsi štirje pogoji odškodninskega delikta. V Zakonu o inšpekcijskem nadzoru je tudi vse preveč prepuščeno odločitvi inšpektorja, ki pa nemalokrat, zaradi manjše administracije, raje napiše ureditveno odločbo, kot odločbo o odvzemu in s tem prepušča živali nadaljnemu, včasih tudi večletnemu trpinčenju in mučenju. .

Tako inšpektorji kot NVO delamo v javnem interesu, zato smo dolžni delati po najboljših močeh, pošteno in v skladu z dobrobitjo živali ne oziraje se na ekonomsko ali socialno stanje lastnika živali.

4. Zakon o zaščiti rejnih živali - enoprsti kopitarji

11.11.2021 je bila izredna seja odbora za kmetijstvo in na njem izglasovano, da se takoj pripravi Pravilnik o zaščiti kopitarjev. 22.7.2022 smo bili pozvani, da podamo pripombe in dopolnitve, vendar ta pravilnik še do danes ni potrjen in dodan v Pravilnik o zaščiti rejnih živali. Ta pravilnik je potrebno sprejeti TAKOJ, brez odlašanja in dolgovlačenja.

5. Zakon o zavetiščih za rejne živali

Slovenija je ena izmed redkih držav, ki nima Zakona o zavetiščih za rejne živali, niti nima uradno priznanih zavetišč za rejne živali, saj jih zaradi nezakonja, dejansko niti ne more imeti. Posledično zaradi tega društva za zaščito rejnih živali, ki imajo dejansko zavetišča za rejne živali, zaradi nezakonja, ne morejo biti financirana kot so zavetišča za hišne živali in se prebijajo s prostovoljnimi prispevki in donacijami.

Dne 18.10.2022 smo bili na posvetu pri predsednici DZ ga . Klakočar, kjer smo izpostavili ta problem. Takrat je svojemu svetovalcu in sekretarki naročila, da začneta s pripravo takšnega zakona in pregledom ter primerjavo z drugimi državami, oz. pripravo po vzoru drugih držav. Zanima nas, kako daleč je priprava tega zakona in kdaj bo na voljo za podajanje sprememb in dopolnitev.

6. Pravilnik o zaščiti rejnih živali - dopolnitev - vzpostavitev državnih prehodnih hlevov za inšpekcijsko odvzete rejne živali

Delo inšpektorjev je delno onemogočeno tudi zato, ker Slovenija ne premore neke vrste prehodnih hlevov , kamor bi se lahko nastanile inšpekcijsko odvzete rejne živali. Takšni hlevi so nujno potrebni, še sploh pri odvzemih večje količine živali. Slovenija bi morala imeti vsaj 4 takšne hleve, enakomerno razporejene po državi. Tako bi inšpekcijskim službam omogočili, da bi lahko takoj in nemudoma prestavili živali na varno, zanje poskrbeli, jim nudili okrevanje in rehabilitacijo. Kot sem že večkrat poudarila, je v Skladu kmetijskih zemljišč dovolj prostora, na nekaterih zemljiščih so tudi že objekti potrebnih delnega ali manjšega popravila, zato bi takšne prehodne hleve lahko vzpostavili v zelo kratkem času.

Ekonomska upravičenost: Živali se po okrevanju lahko odprodajo, možnost novih delovnih mest, možnost izobraževanja novih poklicev (hlevar, kovač, obrezovalec, oskrbnik živali, ..) možnost različnih izobraževanj, opravljanje različnih delovnih praks, nadgrajevanje znanja, izmenjave študentov, prireditve, sejmi, dnevi odprtih vrat, ... Dejansko bi se takšni hlevi, s primernim kadrom, lahko tudi sami financirali in preživljali.

7. Registri

Za kopitarje in drobnico je potrebno vzpostaviti register kot je za govedo, saj je sedanji register (CRK) pomanjkljiv in neuporaben. Velika večina kopitarjev, predvsem oslov in ponijev, se sploh ne označuje in ne registrira, enako je pri drobnici, premiki živali se ne spremljajo in ne vnašajo v registre. Vsak kopitar in vsaka drobnica bi morali biti vpisani na MID številko in vsak premik takoj vpisan – enako kot pri govedu. (prilagam kopijo oglasa iz FB, kjer se iščejo izključno neoznačene oslice)

8. Klavnice

Za nadzor nad delom zaposlenih v klavnicah, je potrebno v teh objektih, na vseh ključnih mestih, vzpostaviti video nadzor in redno preverjanje video posnetkov s strani strokovno usposobljene osebe.

9. Veterina

Veterinar je oseba, ki ima prvi in najpristnejši stik z lastniki živali. Je človek, ki prvi vstopi v hlev in lahko strokovno presodi dejansko stanje. Zakon o veterinarstvu v drugem členu govori o namenu veterinarstva, med drugim pravi tudi, da je veterinarstvo je namenjeno:

- varovanju in izboljševanju zdravja živali;

- zaščiti živali pred mučenjem in trpljenjem ter skrbi za dobro počutje živali;
- veterinarskemu izobraževanju, osveščanju in obveščanju prebivalstva.

Žal se je v praksi pokazalo, da vsa zakonska podlaga na žalost še vedno ne zadošča za zagotovitev zadovoljivega stanja na področju zaščite živali. Veterinarska dejavnost je na prostem gospodarskem trgu in tako kot na drugih področjih, zato tudi v veterini pride do prevlade interesov kapitala nad zaščito živali. Da bi se ta prevlada interesov zmanjšala, bi bilo smotno, da se njihovo delo večkrat nenapovedano preverja s strani inšpekcije in da se ob odkritju primerov dolgoletnega mučenja, zanemarjanja in trpinčenja, finančno kaznuje tudi veterinarsko postajo ali ambulanto, hkrati pa tudi veterinarje, ki so tam živali zdravili, vakcinirali, ... in tega niso prijavili.

Druga težava so redni letni uradni veterinarski pregledi na gospodarstvu, ki so v teoriji odličen način za redno spremljanje stanja na kmetijah, vendar prihaja tukaj do navzkrižja interesov, saj veterinar nadzira svojega naročnika in plačnika storitev, ki jih zanj redno opravlja. Prav tako tega nadzora ne opravljajo vse veterinarske organizacije, le tiste s koncesijo. Kar nekaj veterinarskih ambulant je pri zadnjem podeljevanju koncesij izrazilo nestrinjanje z razpisnimi pogoji, vendar neuspešno. Rešitev navzkrižja interesov in s tem posledično izboljšanje rednih letnih veterinarskih pregledov, je možno, če se veterinarjem koncesionarjem dodelijo območja, kjer ne nadzirajo svojega naročnika in plačnika storitev. Druga možnost je, da se koncesije ukinejo in se za vrednost izplačanih koncesij, zaposli več inšpektorjev, ki bi opravljali redne letne veterinarske preglede. Kadrovske težave se lahko rešijo tako, da se na OU UVHVVR prezaupajo veterinarji, ki že sedaj opravljajo ta dela kot koncesionarji. (imamo 181 veterinarskih organizacij - ambulante, klinike in bolnišnice, ter 1054 veterinarjev z licenco, zato kadrovskih težav ne bi smelo biti.)

10. Kazenski zakonik

Po hitrem postopku je potrebno sprejeti višje denarne in zaporne kazni za mučitelje živali in odrekanje osnovne ter veterinarske oskrbe živali. Prav tako je potrebno vanj vnesti, po vzoru iz tujine, da mučitelji poravnajo vse veterinarske stroške in stroške osnovne oskrbe, ki jo ima z živaljo zavetišče, zavod ali društvo, vsaj za 3 mesece. Zaposlene v policiji je potrebno seznaniti, da obstaja 341. člen kazenskega zakonika, po katerem je tudi policija dolžna ukrepati, saj se dogaja, da večina zaposlenih v Policiji sploh ne ve ali ne razume, kaj ta člen KZ pomeni in da je zaščita živali tudi v njihovi pristojnosti.

II. OSTALO

1. Izobraževanje inšpektorjev, sodelovanje z društvi, zavetišči

Ugotavljamo, da je znanje inšpektorjev o potrebah, ravnanju in oskrbi živali zelo slabo, da o pasmah rejnih živali in njihovih značilnostih sploh ne govorimo, imajo premalo izkušenj, izobraževanj, niso na tekočem z novostmi, zato je tudi opravljanje dela manj kvalitetno. Delo opravljajo ljudje, ki nimajo empatije do čutečih bitij – živali in dokler ne bodo sami spremenili miselnosti, se ne bo spremenila niti miselnost ljudi. Zelo moteče je, da ne želijo in ne sprejemajo pomoči nevladnih organizacij, čeprav je po večini ravno v teh organizacijah največ ljudi, ki imajo ogromno dolgoletnih terenskih – praktičnih izkušenj in niso le teoretiki. Z inšpektorji, s katerimi pa se da sodelovati in drug drugega nadgrajevati, pa se lahko rešijo še

tako težko nerešljivi problemi. Ta povezava bi morala biti veliko močnejša, sodelovanje globlje, združiti je potrebno teorijo, prakso in zakone. Šele takrat se bo marsikaj izboljšalo. V Sloveniji Živalske policije ne potrebujemo, ker imamo dobro zastavljeno veterinarsko inšpekcijo, ki pa bo morala postati bolj aktivna, manj zadržana in ki bo opravljala naloge varuha in zaščitnika živali in njihovih pravic. S sodelovanjem NVO, ki bi se jim lahko dodelila pooblastila za opravljanje določenih vrst dela (preverjanje po izdanih ureditvenih odločbah, nadzor večkratnih prekrškarjev, ...) bi se obseg dela inšpektorjev zmanjšal in bi lahko svoje ostalo delo opravili hitreje in bolj kvalitetno.

Spletna stran UVHVVR je blago rečeno zelo splošna in bleda. Na tej strani manjka rubrika, kjer bi inšpekcije tedensko ali mesečno objavljale kdaj in koliko nadzorov so opravile, kakšni so postopki in izrečene sankcije. S tem bi javnosti, ki je izredno in čedalje bolj zainteresirana, lahko pokazali kakšno, koliko in kako so delo opravili.

2. Navzkrižje interesov med UVHVVR in Ministrstvom za kmetijstvo

Že večkrat je bilo predlagano, žal neuspešno, da se UVHVVR prestavi pod Ministrstvo za zdravje, kar bi bilo smotno in edino pravilno, saj že ime Uprava za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin pove, da ne sodi pod Ministrstvo za kmetijstvo. Tu namreč prihaja do navzkrižja interesov, saj Ministrstvo za kmetijstvo, ne glede na stanje na kmetiji in živali na njej, teži k temu, da bi se ohranile tudi še tako slabe kmetije. S tem zavira delo UVHVVR in inšpekcijskih služb, saj namesto, da bi poskrbeli za živali, na prvo mesto postavljajo ekonomski interes ali propad kmetije. Zaradi takšnega navzkrižja interesov, prihaja do večletnega zavračevanja odvzemov in posledično s tem tudi mučenja in trpinčenja živali, hkrati s tem pa tudi za manj kakovostno hrano, več boleznih in čedalje večjih stroškov zdravljenja.

3. Zaščita Ljutomerskega kasača

Iz javno razvidnih in objavljenih podatkov je znano, da je edina slovenska tradicionalna pasma konj, Ljutomerski kasač, na robu izumrtja. 13.9.2020 je bilo objavljeno, da jih je trenutno pri nas le še približno 250, od tega je polovica kobil, drugo polovico pa predstavljajo žrebci in kastrati. Če so tako na prelomu tisočletja rejci na leto v svojih hlevih pozdravili okoli 120 potomcev ljutomerskih kasačev, se danes številka giblje le pri 20 ali še manj. Torej gledamo izumrtje svoje, slovenske pasme, medtem, ko smo zaščitili bosanskega planinskega konja.

"S strokovnega vidika me to vsekakor skrbi, saj bomo ob nadaljevanju trenda izgubili gensko raznolikost, izgubljajo se rodovi kobil. Od okoli 12 rodov kobil zadnja leta potomce na leto beležimo v približno štirih rodovih. To je, kot bi gledali izumiranje pasje pasme," pravi Cerkl Jamnikova (vir <https://www.24ur.com/novice/slovenija/ljutomerski-kasac.html>)

V društvu za zaščito konj apeliramo na vlado, da takoj zaščiti pasmo Ljutomerski kasač in rejcem, ki se še trudijo, da ta pasma konja ne bi izumrla, pomaga s posebnimi in dodatnimi stimulacijami, da se pasma ohrani. Če smo to lahko naredili za bosanskega planinskega konja, smo menda sposobni to narediti tudi za Ljutomerskega kasača.

4. Plemenske živali

Dodeljevanje plemenskih živali, še posebej pripustnih žrebcev je potrebno takoj vrniti stroki, kot je bilo to pred leti, saj so tam zaposleni strokovnjaki, ki so usposobljeni za takšno delo in nadzor nad njimi. Rejske organizacije niso usposobljene za to, da razpolagajo in dodeljujejo plemenske žrebce, kako se skrbi za državne živali, pa še manj.

5. Hlevi za upokojene službene in tekmovalne konje

Po končanju svojega službovanja ali tekmovalne kariere, se te živali, po liniji najmanjšega odpora, odprodajajo najboljšemu ponudniku, ki pa to ni vedno tudi najboljši lastnik. Niti za službene, niti za tekmovalne konje, se od interesenta, ne zahteva dokazilo o primernosti - znanja, nastanitve in oskrbe živali. Velikokrat se za njimi izgubi vsaka sled, hirajo v kakšnem hlevu ali jih do onemoglosti izkoriščajo v šolah jahanja, včasih končajo v "črnem zakolu". Za takšne konje je potrebno urediti hlev, v katerem lahko v miru in brez pritiska počakajo na primernega novega lastnika. V ta namen bi moral vsak lastnik konja, ne samo lastniki službenih in tekmovalnih konj, za svojega konja imeti zakonsko predpisan sklad, kjer bi se varčevalo za njegovo upokojitvev in iz katerega bi se lahko potem plačevala oskrba zanj ob upokojitvi.

6. Javna dela, prostovoljno delo

Vse NVO se spopadamo s kadrovskimi težavami. V skoraj vsaki NVO smo aktivni trije, štirje ljudje, ki opravljamo vse vrste dela, čeprav bi to lahko rešili s tem, da bi po vzoru drugih držav, ljudje, ki dobivajo DSO mesečno opravili 80 do 100 ur prostovoljnega dela mesečno in tako družbi nekaj vrnil. Iz izkušenj lahko povem, da so vsi, ki so se odločili pristopiti k prostovoljnemu delu, kmalu dobili zaposlitve, da je bilo njihovo zdravje veliko boljše, počutili so se koristne, izboljšala se jim je kvaliteta življenja. Prav tako je v tujini, ob zaposlitvi, zelo pomemben podatek, v koliko NVO-jih si prostovoljec. Ta podatek je podjetjem pomemben, saj iz njega vidijo, kako aktiven, zdrav in pripravljen delati, je kandidat. Pri nas ta praksa še ni poznana, bi bilo pa smiselno razmišljati tudi o tem.

III. KMETIJSTVO IN ZAŠČITA ŽIVALI

Zaščita rejnih živali je neposredno povezana z ekonomskim in socialnim statusom kmeta. Ob tej predpostavki moramo širok koncept gledati še širše in iskati rešitve tam. Kmetijstvo drvi v industrializacijo skupaj s celotnim svetom, čeprav je jasno, da ne moremo konkurirati kmetijam velikostnega razreda 100ha in več, če je povprečna velikost slovenske kmetije 6,9 ha. Zatorej moramo iskati rešitve v drugačnih socialno-agroekonomskih ureditvah kmetij. Država že ima na tem področju sisteme za integracijo dobrih praks, le da se jih do sedaj ni posluževala dovolj (različna posvetovalna telesa ministra/ce na MKGP, denar namenjen razvoju kmetijstva se prepogosto steka v napačne kanale).

Del rešitve torej leži v izboljšanju ekonomike kmetijstva, saj kmetija, ki je že sicer v slabem finančnem stanju, težko nadomesti staro infrastrukturo z boljšo/primernejšo in tako zagotovi boljše pogoje za živali.

Obstajajo poljedelske prakse, kjer je močno zmanjšana poraba nafte, umetnih gnojil in fitofarmaceutskih sredstev, vendar zaenkrat država nima posluha za in želje, da bi se te prakse uveljavile. To sta predvsem ohranitveno kmetijstvo in regenerativno kmetijstvo.

Žal bi se morali tudi kmetje in kmetije med sabo bolj povezovati, sodelovati, se združevati, bodisi preko strojnih krožkov, društev, občin, itd.

Imamo 67.927 kmetijskih gospodarstev, pa še vedno pridelamo, glede na porabo, za 37 % premalo žit, 44 % premalo pšenice, 29 % premalo koruze, polovico krompirja, 60 % premalo zelenjave, ... Socialni in finančni položaj kmeta je močno povezan z dobrobitjo in zaščito živali, zato mora biti velik del rešitve danega problema.

Društvo za zaščito konj
in ostalih živali
Predsednica:
Natalija Nedeljko

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Natalija Nedeljko', written in a cursive style.